

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Katedra tělesné výchovy

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

**Studijní obor
(kombinace):** Management sportovní

**TĚLESNÁ VÝCHOVA NA FAKULTĚ
PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A
PEDAGOGICKÉ TECHNICKÉ UNIVERZITY V
LIBERCI**

**PHYSICAL EDUCATION AT THE FACULTY OF
SCIENCE, HUMANITIES AND EDUCATION OF
THE TECHNICAL UNIVERSITY IN LIBEREC**

Bakalářská práce: 09–FP–KTV– 312

Autor:

Marta Peterová

Podpis:

_____

Adresa:

Pod Břízami 5226

430 04, Chomutov

Vedoucí práce: PeaDr. Jindřich Martinec

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
55	0	0	11	17	2

V Liberci dne: 21.5.2009

PROHLÁŠENÍ

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne: 21.5.2009

Marta Peterová

ANOTACE

Hlavním cílem bakalářské práce je zjištění preferencí pohybových aktivit studentů Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické na TUL. Práce obsahuje popisné zpracování současné nabídky tělesné výchovy na TUL. Součástí práce je i výzkum zmíněných preferencí studentů a následný projekt pro začlenění tělesné výchovy do studijních osnov. Projekt by měl tedy sloužit Katedře tělesné výchovy pro vytvoření nabídky sportovních aktivit studentům Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické.

ANNOTATION

The main aim of this Thesis is to identify preferences in the field of active sports of Faculty of science, humanities and pedagogy students. The Thesis contains description of [physical training](#) offer at the TUL. Previously mentioned preferences of the students are also a part of the Thesis, as well as the successor project of incorporation of physical training into study plan. The project should help the Department of Physical training to create an offer of sport activities for Faculty of science, humanities and pedagogy students.

DIE ANNOTATION

Das Hauptziel der Bachelorarbeit ist die Feststellungen der Bewegungsaktivitäten der Studenten an der Naturwissenschaftlich-humanitären und pedagogischen Fakultät der Technische Universität Liberec. Die Arbeit enthält die beschreibende Bearbeitung derzeitiges Angebots des Sportunterrichts an der TUL. Der Bestandteil der Arbeit ist auch die Erforschung der genannten Studentenpräferenz und das nachfolgende Projekt für die Einordnung des Sportunterrichts in die Studiengrundlagen. Also das Projekt sollte dem Institut des Sportunterrichts dienen und zwar für die Bildung des Sportaktivitäten-Angebots für die Studenten der Naturwissenschaftlich-humanitären und pedagogischen Fakultät.

SEZNAM ZKRATEK

ČAUS - Česká asociace univerzitního sportu

ČR - Česká republika

ČVUT - České vysoké učení technické

FMIM - Fakulta mechatroniky, informatiky a mezioborových studií

FP-HP - Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická

FS - Fakulta strojní

FT - Fakulta textilní

FUA - Fakulta umění a architektury

HF - Hospodářská fakulta

KTV - Katedra tělesné výchovy

MŠMT - Ministerstvo mládeže a tělovýchovy

MU - Masarykova univerzita

TUL - Technická univerzita v Liberci

TV - Tělesná výchova

UTB - Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

VSb-TUO - Vysoká škola báňská- Technická univerzita Ostrava

VŠ - Vysoká škola

ZU - Západočeská univerzita

OBSAH:

Úvod.....	9
1. Cíle práce.....	10
2. Historie školní tělesné výchovy a sportu na našem území.....	11
3. Význam tělesné výchovy a sportu, motivace ke sportu.....	13
3.1 Historický význam.....	13
3.2 Význam sportu v současnosti.....	13
3.3 Sport jako socializační prostředí.....	15
3.4 Sport a výchova, pedagogika TV.....	16
3.5 Motivace ke sportu.....	17
4. Tělesná výchova a sport na vysokých školách v České republice.....	20
4.1 Počátky tělesné výchovy na vysokých školách.....	20
4.2 Česká asociace univerzitního sportu.....	21
4.2.1 Stručná historie.....	21
4.2.2 Profil organizace.....	22
4.3 Vysokoškolský sport.....	22
4.3.1 Projekt Vysokoškolský sport.....	22
4.3.1 TV a sport na vysokých školách.....	23
5. Tělesná výchova a sport na vybraných univerzitách v České republice.....	25
5.1 Masarykova universita.....	25
5.2 České vysoké učení technické.....	25
5.3 Vysoká škola báňská - Technická universita Ostrava.....	26
5.4 Západočeská universita v Plzni.....	26
5.5 Universita Tomáše Bati ve Zlíně.....	27

6. Výuka tělesné výchovy na Technické universitě v Liberci.....	28
6.1 Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická.....	28
- nesportovní obory	
6.2 Ostatní fakulty na TUL.....	31
7. Porovnání nabídek tělesné výchovy na vybraných univerzitách.....	33
s Technickou univerzitou v Liberci	
8. Dotazník sportovních preferencí.....	34
8.1 Cíle výzkumu.....	34
8.2 Výsledky výzkumu.....	35
8.3 Vyhodnocení dotazníků.....	41
9. Projekt začlenění TV do studijních plánů nesportovních oborů.....	42
Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické na TUL	
9.1 Cíl projektu.....	42
9.2 Plán začlenění TV do studijních osnov.....	42
9.2.1 Výcvikové kurzy.....	42
9.2.2 Víkendová výuka.....	43
9.2.3 Blokova výuka.....	44
9.3 Možnosti KTV z hlediska nabídky TV.....	44
9.4 Porovnání projektu s možnostmi KTV.....	45
9.5 Doporučení pro KTV.....	46
9.6 Zhodnocení projektu.....	46
10. Závěr.....	48
11. Literatura.....	49
12. Přílohy.....	51

ÚVOD

Sport je nedílnou součástí studentského života. V učebních osnovách se vyskytuje ve formě povinné, povinně-volitelné a volitelné tělesné výchovy. Navíc je studentům prostřednictvím kateder a sportovních klubů nabízena široká škála sportovních aktivit mimoškolních. Studenti si tak mohou kompenzovat hodiny, které proseděli ve škole.

Právě studenti vysokých škol patří mezi skupinu lidí, kteří vyhledávají pohybové aktivity nejvíce, což dokazují i některé studie. Nejen ze studijních osnov jsou dobře informováni o pozitivních vlivech pohybu na zdravý životní styl. Sport posiluje kromě základních pohybových návyků i sebevědomí a má socializační význam. Někteří budoucí studenti považují dokonce možnost sportovního vyžití za jedno z hlavních kritérií při výběru vysoké školy. (NOVOTNÝ, J., 2000)

Univerzity v České republice dle mého názoru poskytují kvalitní sportovní vyžití svým posluchačům co se týče mimoškolních sportovních aktivit. Mnohé vysoké školy ale nezahrnují tělesnou výchovu do učebních osnov, samozřejmě s výjimkou studijních programů zaměřených přímo na tělesnou výchovu a sport.

V bakalářské práci se zabývám především nabídkou sportovních aktivit studentům naší univerzity. Porovnávám nabídku na jednotlivých fakultách, obzvláště se zaměřím na Fakultu přírodovědně-humanitní a pedagogickou, kde se budu zabývat tělesnou výchovou pro studijní programy, které na ní nejsou zaměřené. Déle se zmíním o tělesné výchově na vybraných univerzitách v České republice pro porovnání s Technickou univerzitou v Liberci. Součástí bakalářské práce je i zjištění preferencí pohybových aktivit právě studentů Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické, s výjimkou studentů studijních programů zaměřených na tělesnou výchovu. Tedy budu vyhodnocovat názory těchto studentů na poskytování sportovních aktivit ze strany Katedry tělesné výchovy na Technické univerzitě v Liberci.

1. CÍLE PRÁCE

Hlavním cíl: Cílem bakalářské práce je zjištění preferencí pohybových aktivit studentů Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické na Technické univerzitě v Liberci (TUL). A na základě tohoto šetření navrhnout doporučení pro Katedru tělesné výchovy na TUL, jaké sporty by mohla studentům nabídnout.

Dílčí cíle: ► Motivace studentů k tomu, aby měli větší zájem o sportovní aktivity (pohyb vůbec) a jejich vliv na nabídku sportů ze strany Katedry tělesné výchovy.

► Srovnání podmínek pro tělesnou výchovu a sport studentů na vybraných univerzitách v České republice s podmínkami Technické university v Liberci.

► Srovnání těchto podmínek i mezi jednotlivými fakultami TUL, dále se zaměřením na konkrétní obory Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické. J

► Zlepšení spolupráce vedení KTV se studenty a zkvalitnění podmínek pro tělesnou výchovu a sport.

2. HISTORIE ŠKOLNÍ TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU NA NAŠEM ÚZEMÍ

Již český filosof a matematik Bernard Bolzano (1781-1848) zdůrazňoval ve svém díle "O nejlepším státě" důležitost tělesné výchovy k všestrannému vývoji člověka. Podle něj by měla tělesná výchova obsahovat například běh, chůzi po kladinách, plavání, šplh na tyčích a provazech, lezení na žebřících, skoky přes příkop.

V roce 1839 založil MUDr. Johann Hirsch v Praze ortopedický ústav. V polovině 40. let vznikl v Praze nový ortopedický ústav lékaře Josefa Seegeny, kde se vyučoval tělocvik i pro zdravé zájemce. Po roce 1848 zkušený učitel tělocviku Jan Malypetr (1815-1899) vybudoval v Praze dobře organizovaný tělocvičný ústav. Snaha o začlenění tělesné výchovy do výchovného procesu škol vyústila v revolučním roce 1948, kdy byl do gymnázií a reálků v Rakousku zaveden tělocvik jako nepovinný předmět. V roce 1855 bylo znemožněno další zavádění tělesné výchovy do škol, když bylo, po dohodě se státem, vyučování znovu podřízeno církvi. V boji o reformu významně přispěl fyziolog Jan Evangelista Purkyně (1787-1869). Zdůrazňoval, že tělesná výchova výrazně přispívá ke zdraví každého člověka. V polovině 19. století byla na Slovensku tělesná výchova jako povinný předmět zavedena na německých školách.

Na vývoj české školní tělesné výchovy měl významný vliv i vznik Sokola. Dosavadní snažení zavést TV do škol se setkávalo s odporem církve a částečně i veřejnosti. Jako nepovinný předmět byla dočasně do roku 1861 zavedena jen asi do jedné třetiny středních škol v českých zemích. Roku 1867 došlo k reorganizaci ministerstva vyučování, které dostalo nový název: ministerstvo kultury a vyučování. Vznikla nová ústava, která mimo jiné obsahovala zákon o poměru školy a církve. Moc církve byla značně omezena a školství se tak dostalo pod hlavičku státu. Stát i armáda měli zájem o zavedení povinné tělesné výchovy do škol. V Čechách byl tělocvik jako povinný předmět zaveden v roce 1874. Přijetí "říšského zákona o školách obecných" roku 1869 kladně ovlivnilo zdravotní stav mladé generace a napomohlo i k získání základních hygienických návyků. Došlo také k výstavbě hřišť a tělocvičen. Pod tlakem církve a části veřejnosti byly povoleny různé úlevy a tělocvik dívek byl prohlášen za nepovinný. Roku 1870 byl vydán školní a vyučovací řád, který stanovil účel a obsah tělocviku. První osnovy byly vydány až roku 1874.

Nebylo snadné zavést tělesnou výchovu jako povinný předmět i přes všechna zákonná opatření. Chyběli kvalifikovaní učitelé a materiálně technické zabezpečení. Tam, kde byla tělesná výchova zavedena, měla většinou nízkou úroveň. Byly vytvořeny osnovy pro TV, ale pro velký počet žáků a často i nehygienické podmínky byla účinnost nízká. První osnovy v Rakousku byly vydány v roce 1874 pro německé školy. Později i v jednotlivých zemích monarchie, v Čechách tedy v roce 1877. Přestože lékaři a někteří učitelé uznávali význam TV, navrhovali zrušit TV jako předmět povinný tam, kde pro to nebyly vhodné hygienické podmínky. Pod tímto tlakem byla roku 1883 přijata školská novela, která umožnila řadu úlev od školní docházky. Tělesná výchova dívek byla prohlášena za nepovinný předmět. Od roku 1890 byla TV zaváděna jako povinná i v některých chlapeckých gymnáziích a pro středoškolské dívky byla nepovinnou až do roku 1913. (KÖSSL, J., KRÁTKÝ, F., MAREK, J., 1986)

3. VÝZNAM TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU, MOTIVACE KE SPORTU

3.1 HISTORICKÝ VÝZNAM

Již ve Starověku byl zdůrazňován pozitivní vliv tělesných cvičení na zdraví, mimo jiné v systémech jako byl konfucianismus, taoismus a buddhismus. V Antice byl tělesný pohyb spojen s rozvojem duševních vlastností a osobnosti jedince, převážně bojovníků, tedy s rozvojem sebeovládání, odvahy a volných vlastností potřebných k boji. (MACÁK, I., HOŠEK, V., 1989)

Dříve, v dobách svého vzniku, byl sport provozován spíše formou her a měl jen rekreační charakter. Kromě toho, že sport plnil tři základní funkce: společensko-zábavní, rekreační a relaxační, vyjadřoval také příslušnost k určité společenské třídě. Již ve svých počátcích zprostředkovaně poskytoval obživu, a to například majitelům zájezdních hostinců, podkoním, redaktorům společenských rubrik časopisů atd. Kolem sportu se začal utvářet systém specifických služeb. Sport vyjadřoval určitý životní styl. Sport tedy není jen činností fyzickou, ale i sociální a kulturní. (ČECHÁK, V., LINHART, J., 1986)

3.2 VÝZNAM SPORTU V SOUČASNOSTI

Sport má v dnešní době velmi selektivní charakter, eliminuje slabší jedince. Jedná se o mnohofunkční společenský jev. V současnosti je sport vnímán pod heslem "Sport pro všechny". Je to důsledek nedostatku pohybu lidí v moderní vyspělé společnosti, s čímž souvisí i vyšší výskyt srdečně-cévních a dalších civilizačních chorob. Pohybové aktivity a regenerace sil by tak měly sehrát významnou roli v trávení volného času.

Výrazným činitelem se zde jeví školní tělesná výchova, která má, ve většině případů, pozitivní vliv na získávání pohybových návyků. Samozřejmě rozsah tohoto vlivu závisí především na kvalifikovanosti vyučujícího. Tělesnou výchovu můžeme definovat podle Novotného (2000) jako: *„pedagogický proces, v němž se využívá jako hlavního prostředku tělesných cvičení, sloužících k všestrannému zdokonalování člověka a k rozvoji jeho osobnosti. V tělesné výchově není tělocvičný výkon hlavním cílem, ale prostředkem“*.

V 90. letech proběhly dva rozsáhlejší výzkumy, které zjišťovaly, do jaké míry vnímá nutnost pohybové aktivity česká veřejnost. Z prvního výzkumu z roku 1990 bylo zjištěno, že většina dotázaných si uvědomuje nedostatek pohybu (60%). Tento nedostatek je způsoben převážně úbytkem fyzicky náročné práce, stěhováním obyvatel na sídliště, kde jsou pohybové nároky minimální, a také stále vyhledávanější pasivní zábavou.

Z výzkumu je zřejmé, že lidé, kteří se více věnují pohybovým aktivitám, jsou více aktivní i v jiných oblastech života. Jako motivy ke sportování byly uvedeny především odpočinek a odreagování (63% dotázaných). 79% populace uznává potřebnost sportu k udržení zdraví a fyzické kondice, i když jen malé množství z nich se podle toho řídí. Většinou jde o lidi s vysokoškolským vzděláním. Z výzkumu dále vyplynulo, že aktivně sportující v České republice jsou především právě studenti.

Druhý výzkum z roku 1994 vlastně jen znovu potvrdil, že občané jsou si vědomi pozitivního působení pohybových aktivit na fyzickou kondici, zdraví, atd. a považují ho za kvalitní trávení volného času. (NOVOTNÝ, J., 2000)

Teorii vlivu vzdělání na pohybovou aktivitu potvrzuje i šetření z roku 1984, jehož výsledky jsou znázorněny v následující tabulce:

Tab. 1: *Frekvence výkonu rekreačního a výkonnostně orientovaného sportu ekonomicky aktivních osob podle vzdělání v roce 1984 (v %).*

INTENZITA SPORTOVÁNÍ	DOSAZENÝ STUPEŇ VZDĚLÁNÍ			
	Základní	Vyučení	Středoškolské	Vysokoškolské
min. 1 hod./den	0,9	0,9	1,3	2,3
1-2krát týdně	3,9	7,0	9,6	18,3
1-2krát měsíčně	1,3	2,9	4,7	8,1
méně často	3,0	6,0	10,2	15,0
vůbec	90,9	83,2	74,2	56,3
CELKEM	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: (ČECHÁK, V., LINHART, J., 1986)

3.3 SPORT JAKO SOCIALIZAČNÍ PROSTŘEDÍ

Definice podle Svobody: „socializace znamená, že se člověk učí dovednostem, postojům, hodnotám a chování, které mu umožní začlenit se do společnosti, v níž žije. Působí na něho okolí, v němž důležité role hrají rodina, vrstevníci, škola, obec, média, zaměstnání.”

Zdroje působení sportu ze společenského hlediska: - 1. Motorická činnost jako taková. Zvládnutí nějaké dovednosti a výkonu přináší uspokojení z dosažení cíle. Sportovec si ale většinou toto své úsilí plně neuvědomuje, aby mohl zkušenosti uplatnit i v jiných životních situacích.

- 2. Sportovec se ocitá ve specifickém prostředí, kde na něj působí jako nejdůležitější vnější faktor trenér.

Pedagogika sportu se zaměřuje na celou osobnost. Její komplexnost je dána složkou fyzickou a psychickou. Například aplikace her u dětí je významná v tom, že si dítě vyzkouší různé sociální role a naučí se důležitých funkcím v sociálním kontextu. Děti se tak mohou naučit spolupráci. V adolescenci jde už především o to, prosadit se. V dospělosti je motivace ke sportovním činnostem složitější a má své extrémy. Někteří touží po vítězství v prestižní soutěži a někteří zase pohybovými aktivitami vyplňují svůj volný čas, a tak si utužují zdraví. Mimoto mají sportovní aktivity prováděné ve volném čase kladný vliv na povolání, nemocnost, sociální projevy, zvyšování sebedůvěry, snižování reakcí na stres, atd. Ve stáří potom, když opomeneme zdravotní aspekty, jsou pohybové aktivity prováděny především za účelem navazování kontaktů. Obzvláště bezprostřední období po odchodu ze zaměstnání do důchodu může vyvolat pocit izolace a vést až k depresím. Proto někteří senioři volí sport coby prostředek k setkávání se s lidmi.

Shrnutí pozitivního socializačního působení sportu: má kladný vliv na depresi, stres, sebevědomí, poruchy stravování a spánku, zprostředkovává setkání s druhými lidmi, umožňuje činnosti v různých sociálních rolích, učení se sociálním dovednostem, učení tolerance, respektu, nabízí zkušenosti s emocemi, s nimiž se jedinec v běžném životě nesetká, atd. (SVOBODA, B., 2008)

3.4 SPORT A VÝCHOVA, PEDAGOGIKA TV

J.A. Komenský chtěl vychovat člověka dobrého a vzdělaného, zdravého a silného, jak napsal ve svých spisech. Za základ dobrých mravů považoval vládu nad sebou samým i snášení cizího vedení. Ve svém Informatoriu školy mateřské z roku 1632 říká: „*A poněvadž život jest oheň, oheň pak, nemá-li volného průchodu a ustanovičného pohybování a plápolání, hasne ihned; takáť dítkám nevyhnutelně potřebí, aby každodenní svá hýbání a cvičení měly....*”

Pragmatismus velí, že by výchova měla probíhat spíše formou aktivit a funkčních zkušeností. Podle Johna Deweye by se mládež měla dopracovat k hodnotám, jako svoboda, zodpovědnost a kázeň, skrze vlastní zkušenosti. Zájem o sport není většinou jen zájem o určitou fyzickou aktivitu, ale také jde o uvolnění od práce, kde je spíše kladen důraz na intelekt a je složitější. Dlouhodobý trénink přispívá rozvoji zodpovědnosti, sebekázně, sebedůvěry a dalších vlastností osobnosti. Nejvýraznější sférou sportu, kde dochází k významnému vlivu tréninku na osobnost sportovce, je tak sport profesionální, elitní a komerční.

Pojem "výchova" Svoboda (2008) vysvětlil jako „*plánovité a cílevědomé sociální jednání, které slouží k tomu, aby se jedinec optimálně socializoval, a to relativně autonomně.*” Výchovou v oblasti sportovních aktivit se zabývá pedagogika sportu. Jedinec se účastní různých činností většinou ve skupinách a to, jak v nich jedná, je dáno dědičnými dispozicemi, působením prostředí i zmíněnou výchovou. Právě v těchto činnostech dochází k formování osobnosti jedince. Pedagogika sportu má svůj význam obzvláště v dnešní době, kdy je sport stále více ovlivněn faktory peněz a publicity.

Cíle a úkoly sportovní výchovy (podle Bohumila Svobody):

- Δ utváření potřebných vědomostí o sportu, o sportovním životě a konkrétních sportovních činnostech (technika, taktika, složky tréninku, atd.);
- Δ utváření potřebných sportovních dovedností, hlavně pohybových;
- Δ rozvoj pohybových schopností, účelných pro daný sport a rozvoj celkové fyzické zdatnosti a výkonnosti;
- Δ utváření potřebných návyků a zvyků (režimu dne, životosprávy, hygieny, regenerace);
- Δ rozvoj specifických schopností (periferní vidění, složitá reakce, rozhodování,

atd.);

Δ regulace postojů ke všem otázkách sportovního života (soupeř, rozhodčí, soutěž, atd.);

Δ ovlivňování interpersonálních vztahů (rovnováha soutěžení a spolupráce, týmové cíle nad individuálními, atd.);

Δ všestranné působení na vlastnosti osobnosti sportovce (ve formě spíše podněcování než přímé formování). (SVOBODA, B., 2008)

3.5 MOTIVACE KE SPORTU

Motivace ve sportu je spojená s napětím, blokováním základních tendencí a zaměřením na jejich odstraňování. Toto napětí je v podstatě podmíněno obecně homeostatickou základnou člověka. Z této základny, umožňující biologickou i sociální adaptaci, se externalizují, specifikují i konkretizují různé základní tendence, které při činnosti dávají vznik různým aktuálním potřebám člověka. Tendence k pohybu je základní tendencí všech živých organismů. Mění se s věkem, tělesným a duševním stavem i návykem. Vlivem učení a podmínek se stále specifikuje, takže pouze určité tělesné činnosti v určité situaci uspokojují aktuální pohybovou potřebu určitého jedince.

Mezi hlavní lidské motivy a potřeby patří sebeuplatnění, seberealizace, uznání okolí. Vlastní zdroje výkonové motivace jsou ve faktorech ontogenetického vývoje, dále souvisejí se sociální rolí a situačními vlivy. V průběhu ontogenetického vývoje se výkonová motivace považuje za produkt sociálního učení. Z toho vyplývá velký význam výchovných vlivů.

Pojem motivace sportovní činnosti je chápán jako komplex motivačních faktorů. Základem této motivace je složitá, historicky vzniklá struktura biologických a společenských tendencí. Na základě podněcujících tendencí cyklicky vznikají aktuální potřeby. Pro tělovýchovné činnosti je důležité, že jednou z hlavních biologických potřeb člověka je potřeba tělesného pohybu. Potřeba pohybu vzniká patrně nahromaděním energie v pohybových centrech nervové soustavy. Je vyvolána i periferně signály ztuhlosti, křečovitosti a únavy některých svalových skupin, zvláště při déletrvajících statických činnostech. Uspokojování potřeby pohybu má společenský charakter. Jde o udržení vysoké funkční, tělesné i psychické zdatnosti organismu.

Velký význam pro sportovní činnost mají právě potřeby, které souvisejí s utvářením vztahů mezi lidmi.

Klasifikace motivů ve sportovní činnosti podle Madsena s přihlédnutím k sociální determinovanosti člověka: - motivy společenského kontaktu

- motivy dosahování něčeho
- motivy prestiže
- motivy akvizice, tj. nabývání a ponechávání
- emocionální motivy agrese a dosažení bezpečí

Mnohoznačným pojmem souvisejícím s motivací je zájem. Ve sportovní oblasti zájem znamená specifickou zaměřenost poznávacích procesů na určitý předmět, osobu, činnost. Tato zaměřenost je zpravidla spojená se snahou o jejich bližší a hlubší poznání a s určitým citovým vztahem.

Cíle jsou dalšími významnými motivačními faktory, které vznikají z potřeb a jsou ovlivňovány působícími motivy i zájmy. Ve sportovní činnosti je nejobecnějším cílem dosažení úspěchu v soutěži. (MACÁK, I. a HOŠEK, V., 1989)

Vztah k motivaci ve sportu má sebe-pojetí, coby mentální obraz, který máme sami osobě, sebe-ocenění a sebe-prosazení.

Sport vyžaduje úsilí, chtění a to po relativně dlouhou dobu, proto je potřebná silná motivace. Konkrétní motivy jsou pohnutky, vedoucí člověka k nějaké aktivitě směřující k dosažení cíle.

Existují dva druhy motivace: - vnitřní, kde se uplatňuje přirozená zvědavost, touha po poznání, zvládnutí určité zkušenosti, člověk chce ukázat, co umí, každý má při sportu pocit vlastní kontroly nad tím, co dělá;

- vnější, která má vlastně za úkol člověka k činnosti přivést a jde o umění vytvořit prostor, ve kterém je jedinec schopen přinutit se k činnosti.

Silným motivačním činitelem jsou tedy emocionální stavy.

Rozlišujeme dva druhy: - emoce bezprostředně spojené s pohybovou činností, nebo s vlastním oceněním výsledku činnosti

- emoce spojené s oceněním výkonu ze strany druhých lidí.

Dosáhnutí určitého požadovaného výkonu je ale dlouhodobý proces. Proto je důležitá nejen počáteční motivace, ale i udržení zájmu o sportovní činnost.

Mezi důležité motivy patří již zmíněná socializace, tedy zapojování do společnosti. Velmi silným motivem může být i strach z odmítání a sociální izolace, což vede ke sportování i ty méně nadané. Sport nabízí možnosti kreativity, vytvoření nových prvků, postupů. Může kompenzovat rutinní povahu povolání. (SVOBODA, B., 2008)

4. TĚLESNÁ VÝCHOVA A SPORT NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH

4.1 POČÁTEK TĚLESNÉ VÝCHOVY NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH

Coby počátek tělesné výchovy na vysokých školách můžeme považovat založení česko-německého Akademického tělocvičného spolku v roce 1847. Vznik a vývoj TV na našich vysokých školách je úzce spjat s Universitou Karlovou. V roce 1906 požádal Svaz československého studentstva o zřízení univerzitního tělocvičného ústavu a vláda jim po dvou letech vyhověla. Prvním učitelem sportovních her byl jmenován Antonín Křištof (1882-1910), který byl také zakladatelem české házené. Po něm tuto funkci převzal dr. František Smotlacha (1884-1956), který roku 1910 založil vysokoškolskou tělovýchovnou organizaci Vysokoškolský sport. Největším problémem ale i přesto zůstávala nízká úroveň výuky učitelů TV. Proto byl v roce 1870 vydán předpis o zkouškách kandidátů učitelství tělesné výchovy na středních školách a na učitelských ústavech. (KÖSSL, J., KRÁTKÝ, F., MAREK, J., 1986)

Již na začátcích vysokoškolského sportu se projevovaly moderní tělovýchovné snahy. Větší pozornost byla kladena na sportovní odvětví, které byly prováděny v přírodě. Jednalo se hlavně o lehkou atletiku a sportovní hry, jako odbíjená a košíková. Později si studenti oblíbili i rugby a stolní tenis. Došlo i k zlidovění sportů, které byly dříve považovány za aktivity pro nejvyšší vrstvy, tedy tenis, šerm, jezdeckví, lyžování, lukostřelba a rytmika žen. Ujalo se i krasobruslení a to především díky československému reprezentantovi Josefu Slívovi. Mezi oblíbené sportovní aktivity studentů patřila pěší, vodní a horská turistika a skauting.

Po té, co se dostal v Německu k moci Adolf Hitler, objevilo se ve vysokoškolském sportu i jeho branné hledisko. Studenti začali projevovat zájem o box, střelectví, motorismus a letectví. Velkou popularitu získalo tzv. utkání U-T, což bylo sportovní utkání mezi univerzitami a technickými vysokými školami. Konalo se pravidelně od roku 1926.

Důvody účasti studentů ve vysokoškolském sportu nebyly pouze sportovní, ale i stavovské a studenti získávali různé hmotné výhody (např.: nízké příspěvky, zlevněné jízdné na prostředky hromadné dopravy, slevy ve sportovních obchodech).

Roku 1938 přechází vysokoškolský sport v ČSR z dobrovolné formy na povinnou tělesnou výchovu a brannou výchovu. Byly jim vyhrazeny dvě hodiny týdně.

V roce 1940 byla povinná TV zavedena i do těch škol, kde dosud nebyla. Po 17. listopadu 1939 došlo k uzavření českých vysokých škol, což znamenalo i konec povinné a branné TV i vysokoškolského sportu (nacisti jim zabavili majetek a zabrali tělovýchovné objekty). Většina vysokoškolských sportovců potom vstoupila do Národního sportovního klubu Praha.

Ke značnému rozmach vysokých škol došlo v únoru 1948. Byla zaváděna myšlenka komplexní péče o studenty, včetně fyzického rozvoje. V roce 1950 byla dobrovolná TV svěřena Československému svazu mládeže a na fakultách byly zakládány tělovýchovné kroužky. Toho samého roku Ministerstvo školství zrušilo všechny ústavy pro TV a na všech vysokých školách zřídilo katedry TV. To vedlo k zavedení tzv. fakultativní (nepovinné) TV v roce 1954, která byla řízena katedrami. Hlavním důvodem a cílem bylo přilákat co nejvíce studentů. Získaly téměř jednu třetinu všech posluchačů. V obsahu výuky převládaly především míčové hry (odbíjená, košíková), lyžování a turistika.

V rámci fakult tělesné výchovy vznikaly přebory vysokých škol, a to v košíkové, lehké atletice, lyžování, odbíjené, plavání a v kopané. Na konci 60. let se v přeborech objevovalo již 17 sportovních odvětví. (REITMAYER, L., 1972)

4.2 ČESKÁ ASOCIACE UNIVERZITNÍHO SPORTU

4.2.1 STRUČNÁ HISTORIE

V roce 1956 vzniká Československý svaz tělesné výchovy, který propagoval názor jedné TJ v jednom vysokoškolském městě. Roku 1961 každá KTV měla svojí příslušnou vysokoškolskou tělovýchovnou jednotu, která měla učitele KTV a finanční podporu od MŠMT prostřednictvím KTV. Rok 1967 je ve znamení vzniku prvního voleného orgánu vysokoškolského sportu, a to Výboru vysokoškolského sportu. Od roku 1989 vysokoškolská tělovýchova a sport funguje samostatně jako celek v rámci spolkové tělovýchovy v těsném spojení se svým resortem- MŠMT. Základní strategií bylo spojení výuky TV s tělovýchovou zájmovou, to znamená těsnější spojení KTV s vysokoškolskými kluby. Hlavní náplní ČVS

bylo zabezpečení a organizace každodenní tělovýchovné činnosti a akademického sportu studentů, učitelů a zaměstnanců českých vysokých škol. Po rozdělení republiky v roce 1993 dochází ke změně názvu ČVS na Českou asociaci akademického sportu (ČAAS). V roce 1996 vzniká první vlastní časopis s názvem Akademický sport, který přispěl ke zlepšení propagace. Roku 1999 byl odsouhlasen nový název radou a výborem ČAAS Česká asociace univerzitního sportu. Důvodem byl přechod většiny škol na název Univerzita. (<http://www.caus.cz>, 2006)

4.2.2 PROFIL ORGANIZACE

ČAUS je multisportovní asociace, která sdružuje 43 vysokoškolských sportovních klubů a tělovýchovných jednot. Počet členů k 31.12.2006 je 29099. Nejvyšším orgánem je Rada ČUAS a dále je zde 7 členný Výkonný výbor. Členem této asociace je i ČSTV a ČOV. ČAUS je tedy zájmové stavovské sdružení resortu MŠMT. Kolektivním členem jsou katedry a ústavy TV a sportu. Přidruženým členem je Česká asociace akademického technického sportu (ČAATS). Posláním a cílem ČAUS je vytvářet a zajišťovat optimální podmínky pro rozvoj sportovních a pohybových aktivit v klubech, na vysokých školách, stálé zvyšování odborné úrovně a kvalifikace tělovýchovných pracovníků působících v klubech a učitelů TV na vysokých školách. Ve spolupráci s katedrami a ústavu TV a sportu na vysokých školách v ČR organizuje každoročně tradiční přebory vysokých škol. Dále ve spolupráci se sportovními svazy zajišťuje a koordinuje přípravu a účast akademické reprezentace na vrcholných soutěžích pořádaných Mezinárodní federací univerzitního sportu (FISU). (MINÁŘ, J., 2007)

4.3 VYSOKOŠKOLSKÝ SPORT

4.3.1 PROJEKT VYSOKOŠKOLSKÝ SPORT

Sport je nedílnou součástí českého tělovýchovného a sportovního prostředí s nezastupitelnou rolí organizování tělovýchovy a sportu pro vysokoškolskou populaci. Jedná se o rozvoj tělesné zdatnosti vysokoškolských studentů a zaměstnanců vysokých škol. Charakter vysokoškolského studia přináší periodické obměňování studentů a tím i vyznavačů sportu.

Sportovní aktivity zajišťují katedry a ústavy TV, které studentům nabízejí široké spektrum tělovýchovných a sportovních aktivit. Zájemci o některou z nich se mohou v rámci volného času věnovat systematicky přípravě a činnosti ve sportovních vysokoškolských klubech a vysokoškolských tělovýchovných jednotách. Díky podmínkám mají možnost rozvíjet svůj talent, výkonnost a účastnit se vysokoškolských přeborů, Českých akademických her, akademických mistrovství světa, světových univerziád. Mohou startovat v mistrovských soutěžích ČSTV a startovat na ME, MS, OH. Reprezentanti sportovních odvětví spojují náročný vrcholový sport s neméně náročným vysokoškolským studiem.

Projekt Vysokoškolský sport sleduje prostřednictvím webových stránek aktuální zpravodajství a informace z nejrůznějších rekreačních, přebornických, mistrovských a mezinárodních soutěží pořádaných v Česku i v zahraničí (AMS, SU a podobně). (<http://www.vysokoskolskysport.cz>, 2004)

4.3.2 TV A SPORT NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH

Studentské sportovní aktivity v rámci vysokého školství lze rozdělit na povinné a nepovinné. Ty povinné většinou zahrnují jeden a půl hodiny tělesné výchovy týdně, případně zimní, resp. letní sportovní kurzy. Vysoké školy si koncepci výuky řídí samy. Zdá se, že oblíbeným modelem je povinnost získat předem daný počet kreditů za výše uvedené sportovní aktivity. Tímto způsobem je výuka zajišťována na tradičních českých i moravských univerzitách. Jednotlivé ústavy se pak liší pouze v počtu a koncentraci předepsaných hodin či kreditů.

Na opačném pólu najdeme školy s nepovinnou výukou tělocviku. Na nich se katedry TV, pokud existují, zaměřují na přípravu vysokoškolsky vzdělaných sportovců – odborníků, případně zajišťují chod sportovních oddílů, klubů a kroužků. Ty dávají studentům možnost rozvinout dosud skryté nebo dávno objevené schopnosti a dovednosti, popřípadě navázat nové známosti. Fungování univerzitních sportovních klubů je pak, po vzoru anglosaských univerzit, prestižní záležitostí. Nabídka kurzů a klubů na ostatních ústavech je obdobná.

Stav sportovních zařízení (bazénů, tělocvičen, atd.) je uspokojivý. Mnohde došlo a dochází k rozsáhlým rekonstrukcím. Vybavení je průběžně obnovováno. Možnost studentů tato zařízení navštěvovat ve volném čase je dvojí. První skupinu tvoří studenti sportovních škol a oborů, jejichž pobyt ve sportovních prostorách školy je žádaný. Ostatní studenti jsou omezeni kapacitou, podřizují se pravidelné výuce. U bazénů pak jejich běžnému provozu. Málokdy tak studenti získají víc nežli studentskou slevu. Naproti tomu je na většině škol účast na volitelných kurzech neomezená. Nic, kromě rozvrhu hodin, jim tedy nebrání navštěvovat v jednom semestru zároveň plavání, košíkovou a třeba kanoistiku, posilovnu nebo zdravotní tělocvik. Na většině státních vysokých škol je tedy o pohybovou přípravu studentů vcelku dobře postaráno. (<http://www.vysokeskoly.cz>, 2003)

5. TĚLESNÁ VÝCHOVA A SPORT NA VYBRANÝCH UNIVERZITÁCH V ČR

5.1 MASARYKOVA UNIVERZITA (MU)

Masarykova univerzita, založena roku 1919, je druhou největší univerzitou v České republice. Své uznání má i v Evropském kontextu. Jako základní priority jsou zde považovány věda a výzkum. Masarykova univerzita patří mezi nejrychleji rostoucí vzdělávací instituce v Evropě. Mezi prvními zavedla dnes již dobře známý kreditní systém. Udržuje mezinárodní spolupráci se zahraničními univerzitami a vědeckými institucemi. Univerzita zahrnuje devět fakult s více než dvě stě katedrami, ústavů a klinikami. (<http://www.muni.cz>, 2006)

Výuka tělesné výchovy:

Na celé universitě je TV povinná. Studenti si musí zapsat 2 předměty sportovních aktivit během 1. až 6. semestru. V jednom semestru mohou absolvovat pouze jeden předmět a jeden kurz. Po absolvování tělesné výchovy povinně, si mohou zapsat tělesnou výchovu jako volitelnou. (MINÁŘ, J., 2007)

5.2 ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ (ČVUT)

ČVUT je nejstarší technickou univerzitou v Evropě, jejíž fungování se datuje od roku 1707. Univerzita si zakládá na kvalitní výuce podložené vědeckým výzkumem. Provádí rozsáhlou vědecko-výzkumnou činnost s aplikacemi v průmyslové praxi. Univerzita spolupracuje se zahraničními vysokými školami a je členem několika mezinárodních nevládních institucí. ČVUT má sedm fakult a tři vysokoškolské ústavy. Jedním z nich je i Ústav tělesné výchovy a sportu, který byl vytvořen na začátku roku 2007 sloučením kateder tělesné výchovy. Ústav má za úkol mimo jiné zajišťovat všechny formy pravidelné semestrální výuky na fakultách, organizování zimních a letních výcvikových kurzů. (<http://multimedia.cvut.cz>, 2008)

Výuka tělesné výchovy:

Celé ČVUT má tělesnou výchovu povinnou v prvním, druhém, třetím a čtvrtém semestru.

Studenti si mohou zapsat i tělesnou výchovu povinně volitelnou. Dále jim Ústav pro tělesnou výchovu a sport zajišťuje kurzy. Jejich absolvování se liší podle jednotlivých fakult:

Fakulta elektrotechnická: studenti se povinně účastní letního nebo zimního kurzu ve 4.-5. semestru.

Fakulta stavební: studenti povinně absolvují letní kurz nejlépe ve 4. semestru studia.

Fakulta strojní: studenti jsou povinni absolvovat letní kurz do 5. semestru studia.

Ostatní fakulty mají letní kurz nepovinný. (<http://www.utvs.cvut.cz>, 2009)

5.3 VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ - TECHNICKÁ UNIVERSITA OSTRAVA (VSB)

Univerzita tento rok oslaví 160 let od svého založení. Spolupracuje se zahraničními univerzitami a poskytuje svým studentům moderně vybavené posluchárny a laboratoře. Vysoká škola báňská při Technické univerzitě v Ostravě nabízí studium na sedmi fakultách s tří sta převážně technickými a ekonomickými obory. (<http://www1.vsb.cz>, 2006)

Výuka tělesné výchovy:

Na universitě je pro bakalářské obory TV povinná v prvním a druhém semestru. Ve třetím, čtvrtém a pátém semestru je TV povinně volitelná, ale pouze z předmětů sportovních aktivit. Pro navazující magisterské obory a pro magisterské obory je TV povinně volitelná, ale pouze z předmětů sportovních aktivit. Studenti se také musejí v druhém ročníku zúčastnit zimního a letního výcvikového kurzu. (<http://ktvs.vsb.cz>, 2004)

5.4 ZÁPADOČESKÁ UNIVERSITA V PLZNI (ZU)

Univerzita vznikla v roce 1991 sloučením existující Vysoké školy strojní, elektrotechnické a Pedagogické fakulty v Plzni. Studium na Západočeské univerzitě v Plzni je zaměřené na obory od technických až po humanitní. Poskytuje tedy vzdělání ve většině z hlavních vzdělávacích oborů. Zahrnuje osm fakult a ústav umění a designu. Univerzita je jedinou vysokoškolskou institucí v regionu. (<http://www.zcu.cz>, 2009)

Výuka tělesné výchovy:

Na universitě je pro bakalářské obory TV povinná v prvním semestru. Studenti si mohou TV zapsat i jako povinně volitelný a volitelný předmět ve třetím až šestém semestru. Navazující magisterské obory nemají povinnou TV, je jim nabízena pouze jako volitelná. (<http://www.ktv.zcu.cz>, 2009)

5.5 UNIVERSITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

Univerzita nese jméno úspěšného a světoznámého podnikatele Tomáše Bati, který se proslavil svou zlínskou obuvnickou továrnou. Základním charakteristickým rysem univerzity je rychlý rozvoj. Jedná se o vzdělávací a vědecko-výzkumnou instituci. Je zde kladen velký důraz na výuku anglického jazyka a vedle předmětů přednášených v češtině jsou zajišťovány i předměty v anglickém jazyce. Univerzita spolupracuje se zahraničními školami.

Výuka tělesné výchovy:

Sportovní aktivity zajišťuje Ústav tělesné výchovy, který působí pod Fakultou managementu a ekonomiky. Pro všechny studenty 1. ročníků je TV povinná po čtyři semestry. Alespoň v jednom ze čtyř semestrů studenti musí absolvovat plavání. Posluchači UTB mohou navštěvovat i sportovní aktivity nepovinné, které poskytuje Vysokoškolský sportovní klub.

Rozsah povinné TV se liší podle jednotlivých fakult:

Fakulta aplikované informatiky: pro bakalářské obory je TV povinná v prvním, druhém, třetím, čtvrtém semestru. Ve třetím a pátém semestru je TV i povinně volitelná, kde volba povinně volitelných předmětů je pouze z TV. Navazující magisterské obory již TV nemají.

Fakulta managementu a ekonomiky: pro bakalářské obory je TV povinná v prvním, druhém, třetím a čtvrtém semestru. Navazující magisterské obory již TV nemají.

Fakulta technologická: pro bakalářské obory je TV povinná ve třetím, čtvrtém, pátém a šestém semestru. Navazující magisterské obory již TV nemají.

Fakulta humanitních studií: pro bakalářské obory je TV povinná ve třetím, čtvrtém, pátém a šestém semestru. Navazující magisterské obory již TV nemají. (MINÁŘ, J., 2007)

6. VÝUKA TĚLESNÉ VÝCHOVY NA TECHNICKÉ UNIVERSITĚ V LIBERCI

6.1 FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ - HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ - NESPORTOVNÍ OBORY

Bakalářské programy - prezentační forma studia:

I. Specializace v pedagogice

Povinná TV: ve třetím semestru studenti musí absolvovat předmět Tělesná výchova. Získají za něj dva kredity.

Povinně-volitelná TV: Studenti si mohou vybrat Zimní kurz, Letní kurz nebo Kondiční cvičení. Za každý získají dva kredity.

II. Filologie

Povinná TV: žádné předměty.

Povinně-volitelná TV: studenti si ji mohou vybrat v bloku F - předmět Tělesná výchova. Po absolvování získají dva kredity.

III. Filosofie

Povinná TV: žádné předměty.

Povinně-volitelná TV: žádné předměty.

IV. Fyzika

Povinná TV: ve třetím semestru studenti absolvují předmět Tělesná výchova s dvou kreditovým ohodnocením.

Povinně-volitelná TV: studenti si mohou zvolit Zimní kurz, Letní kurz nebo Kondiční cvičení. Každý z předmětů je ohodnocen dvěma kredity.

V. Geografie

Povinná TV: žádné předměty.

Povinně-volitelná TV: žádné předměty.

VI. Historická studia

Povinná TV: žádné předměty.

Povinně-volitelná TV: žádné předměty.

VII. Matematika

Povinná TV: v prvním semestru studenti absolvují předmět Tělesná výchova 2 bez kreditového ohodnocení,

v druhém semestru předmět Tělesná výchova 1 bez kreditového ohodnocení.

Povinně-volitelná TV: žádné předměty.

VIII. Pedagogika

Povinná TV: žádné předměty.

Povinně-volitelná TV: žádné předměty.

IX. Vychovatelství

Povinná TV: ve třetím semestru studenti musí absolvovat předměty Hry volného času a Plavání. Za každý předmět získají dva kredity.

Povinně-volitelná TV: pro ní je vymezen samostatný blok C s předměty: Jóga, Kondiční programy, Kondiční posilování, Sportovní příprava mládeže, Badminton, Sportovní horolezení, Kurz instruktorů lyžování, Kurz snowboardingu, Regenerace ve sportu, Softbal 1, Zimní kurz, Florbal, Kurz cykloturistiky, Letní kurz, Sportovní masáž, Moderní pohybové formy, Netradiční hry, Stolní tenis, Tenis, Vodácký kurz. Za každý předmět studenti získají dva kredity s výjimkou předmětů: Sportovní příprava mládeže (jeden kredit) a Kurz instruktorů lyžování (tři kredity).

Magisterské programy - prezenční forma studia:

I. Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Povinná TV: v prvním semestru je povinný předmět Pohybová výchova a gymnastika 1 za dva kredity,

v druhém semestru předměty Letní kurz za jeden kredit a Pohybová výchova a gymnastika 2 za dva kredity,

ve třetím semestru předmět Pohybové a sportovní hry 1 za jeden kredit,

ve čtvrtém semestru předměty Atletika a Pohybové a sportovní hry 2, přičemž za každý student získá dva kredity,

v pátém semestru předmět Plavání za dva kredity,

v desátém semestru předmět Zdravotní TV za dva kredity.

Povinně-volitelná TV: je na výběr v blocích D1, D2. K dispozici jsou předměty: Kurz instruktorů lyžování, Zimní kurz, Kurz bruslení, Kurz pohybové výchovy, Netradiční sportovní hry, Sebeobrana. Každý z nich je ohodnocen dvěma kredity s výjimkou předmětu Kurz instruktorů lyžování (tři kredity).

II. Učitelství pro 1. stupeň ZŠ - dobíhající studijní program

Povinná TV: v prvním semestru je povinný předmět Pohybová výchova a gymnastika 1 za dva kredity,

ve druhém semestru předměty Letní kurz za jeden kredit a Pohybová výchova a gymnastika 2 za dva kredity,

ve třetím semestru předměty Plavání za dva kredity a Pohybové a sportovní hry 1 za jeden kredit,

ve čtvrtém semestru předměty Atletika a Pohybové a sportovní hry 2, každý za dva kredity,

v šestém semestru předmět Zdravotní TV také za dva kredity.

Povinně-volitelná TV: je nabízena v blocích K1, K2. Zde jsou obsaženy předměty: Kurz instruktorů lyžování, Zimní kurz, Kurz bruslení, Kurz pohybové výchovy, Netradiční sportovní hry, Sebeobrana. Studenti za ně získají dva kredity s výjimkou předmětu Kurz instruktorů lyžování (tři kredity).

III. Učitelství pro 2. stupeň ZŠ - dobíhající studijní program

Povinná TV: v prvním, druhém, třetím a čtvrtém semestru studenti musí absolvovat předměty Tělesná výchova pro nespecialisty 1, 2, 3, 4. Za každý získají jeden kredit.

Povinně-volitelná TV: obsažena v nabídce bloku C: Kurz instruktorů lyžování za tři kredity, Zimní a Letní kurz, každý za dva kredity.

Navazující magisterské studijní programy zahrnují pouze obor Fyzika - Aplikovaná fyzika. Tělesná výchova není v tomto programu nabídnuta jako povinná, ani jako povinně-volitelná.

Volitelná TV pro všechny studijní programy:

Předměty za dva kredity: Jóga, Stolní tenis, Atletika kondiční 2, Badminton, Basketbal, Sportovní horolezení, Kondiční posilování 1, Kurz snowboardingu, Moderní formy gymnastiky, Plavání kondiční 2, Sebeobrana, Sportovní gymnastika 1, Sportovní gymnastika 2, Squash, Atletika kondiční 1, Fotbal, Kondiční posilování 2, Kurz jachtingu, Sportovní masáž, Plavání kondiční 1, Plavání pro učitele TV, Sportovní gymnastika 1, Softbal 2, Tenis, Kurz vysokohorské turistiky, Vodácký kurz, Volejbal,

Předměty za tři kredity: Kurz cvičitelů lyžování, Kurz instruktorů lyžování, Kurz instruktorů snowboardingu. (KOPÁČKOVÁ, A., 2008)

6.2 OSTATNÍ FAKULTY NA TUL

Fakulta strojní:

Bakalářské i magisterské studijní programy poskytují TV pouze jako volitelný předmět. TV je ovšem jako jediná z nabízených předmětů bez kreditového ohodnocení.

Fakulta textilní:

Studenti bakalářských studijních programů mají TV povinnou v druhém a třetím semestru, a to předměty Tělesnou výchovu 1 a Tělesnou výchovu 2. Za každý splněný předmět studenti získají jeden kredit.

Navazující magisterské studium potom poskytuje tělesnou výchovu pouze formou volitelné výuky. Studenti si vybírají sportovní aktivity z nabídky jiných fakult.

Hospodářská fakulta:

Studenti bakalářských programů si mohou vybrat tělesnou výchovu mezi povinně-volitelnými předměty v 2. a 3. ročníku. Je jim nabídnut předmět Tělesná výchova pro HF a získají za něj dva kredity. Dále je studentům poskytována volitelná TV, předměty Tělesná výchova 1 a

Tělesná výchova 2. Každý z předmětů je ohodnocen dvěma kredity.

Fakulta umění a architektury:

Studenti bakalářských i navazujících magisterských programů mají k dispozici pouze volitelnou TV ve formě předmětů Tělesná výchova 1 a Tělesná výchova 2 pro architekty. Za každý z nich získají studenti jeden kredit.

Fakulta mechatroniky, informatiky a mezioborových studií:

Pro studenty bakalářských programů je TV povinná ve druhém a třetím semestru skrze předměty Tělesná výchova 1 a Tělesná výchova 2. Ani za jeden z těchto předmětů studenti nezískají žádný kredit.

Studenti navazujících magisterských programů si mohou TV zvolit z nabídek jiných fakult opět bez kreditového ohodnocení.

SHRNUTÍ:

Tab.2.: *Shrnutí výskytu tělesné výchovy v osnovách jednotlivých fakult na TUL*

FAKULTY NA TUL	Povinná TV	Povinně-volitelná TV	Volitelná TV
FP-HP	ANO obory: Specializace v pedagogice, Fyzika, Matematika, Vychovatelství	ANO obory: Specializace v pedagogice, Filologie, Fyzika, Vychovatelství	ANO
HF	NE	ANO	ANO
FS	NE	NE	ANO
FT	ANO ve 2. a 3. semestru	NE	ANO
FUA	NE	NE	ANO
FMIM	ANO ve 2. a 3. semestru	NE	ANO

Od školního roku 2009/2010 vedení KTV prosadilo kreditní ohodnocení povinné TV na Fakultě textilní a Fakultě mechatroniky, informatiky a mezioborových studií.

7. POROVNÁNÍ NABÍDEK TV NA VYBRANÝCH UNIVERZITÁCH V ČR S TECHNICKOU UNIVERZITOU V LIBERCI

Povinná TV: Tělesná výchova je povinná na celé Masarykově univerzitě, ČVUT, VŠB, ZU v Plzni, UTB ve Zlíně. Tedy pouze na Technické univerzitě v Liberci, v rámci vybraných univerzit, se nabídka povinné TV liší podle fakult. Tělesnou výchovu má v povinných předmětech na TUL pouze Fakulta textilní, Fakulta mechatroniky, informatiky a mezioborových studií a Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická.

Povinně-volitelná TV: Tělesná výchova se mezi povinně-volitelnými předměty vyskytuje na všech výše zmíněných univerzitách, kromě UTB, v různém rozsahu. TV povinně-volitelnou mohou studenti ČVUT absolvovat libovolně vedle povinné TV. Zatímco studenti ZU a VŠB si musí povinně-volitelnou tělesnou výchovu zapsat jen v předepsaných semestrech, což platí pro bakalářské obory obou univerzit a navazující magisterské obory na VŠB. Tato forma TV se vyskytuje i ve studijních plánech MU s tím rozdílem, že si ji studenti mohou zapsat až po absolvování povinné TV. Povinně-volitelná TV na TUL se opět vyskytuje ve studijních plánech pouze některých fakult, a to v rozvrzích Hospodářské fakulty a Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické.

Volitelná TV: Tělesná výchova je ve volitelné formě nabízena studentům navazujících magisterských programů na Západočeské universitě v Plzni. V této formě se vyskytuje TV i na fakultách TUL, přičemž, coby jediná možnost sportovního vyžití v rámci studia, je nabízena na Fakultě strojní a Fakultě umění a architektury. Na ostatních fakultách Technické university v Liberci se vyskytuje také vedle povinné a povinně-volitelné TV. Ostatní z vybraných univerzit svým posluchačům volitelnou TV nenabízejí.

8. DOTAZNÍK SPORTOVNÍCH PREFERENCÍ

8.1 CÍLE VÝZKUMU

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit preference pohybových aktivit studentů Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické na TUL. Mimo jiné studenti vybírali z několika sportů, které seřadili podle toho, jaké sportovní aktivitě by se chtěli věnovat v rámci výuky. Dílčím cílem bylo zjistit vztah studentů ke sportu, skrze prováděné aktivity ve svém volném čase.

Dotazované osoby: Osloveni byli studenti Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické na Technické univerzitě v Liberci, kteří mají omezenou nebo vůbec žádnou nabídku tělesné výchovy ve svých studijních plánech. Zaměřila jsem se především na studenty prvních a druhých ročníků bakalářských studijních programů a učitelských studijních programů. Dotazník ve výsledku vyplnilo 108 respondentů.

Dotazník: Dotazník je rozdělen do dvou částí. První část dotazníku je zaměřena na to, jaké sportovní aktivity studenti provádějí organizovaně, neorganizovaně ve svém volném čase. V druhé části respondenti volili pět nejoblíbenějších aktivit (resp. aktivit, které by rádi prováděli) z několika skupin. Na konci potom studenti označili svou absolutně nejoblíbenější sportovní aktivitu. Dotazník je zobrazen v příloze č.1.

Způsob vyhodnocování: V prvé řadě jsem se zajímala o to, zda studenti zahrnují sport do svého volného času a v jakém rozsahu. Druhou část dotazníku jsem vyhodnotila podle počtu hodnocení u každé sportovní aktivity. Poté jsem vybrala pět nejčastěji hodnocených aktivit z každé skupiny. U každého tohoto sportu jsem následně vypočítala průměrné hodnocení, tedy kolik bodů jim studenti přiřazovali nejčastěji. Jak jsem se již zmínila, respondenti přiřazovali k jednotlivým druhům sportu a ke konkrétním sportovním aktivitám body. Využít mohli pěti-bodovou stupnici, přičemž nejlepším hodnocením bylo číslo jedna. Z toho vyplývá, že dotazovaní studenti vybírali 5 sportů z dané skupiny.

8.2 VÝSLEDKY VÝZKUMU

Organizovaná sportovní aktivita:

Na otázku zda respondenti provádí organizovanou sportovní aktivitu, tedy pod něčím vedením, odpovědělo: ° ANO 56,5 % (61 respondentů)

° NE 43,5 % (47 respondentů)

Z 61 respondentů, kteří na otázku organizované sportovní aktivity odpověděli kladně, 20 označilo, že jde o týmovou sportovní aktivitu (32,8 %), 18 provádí kondiční aktivity (29,5 %), 9 studentů se organizovaně věnuje individuálním sportům (14,8 %), 8 označilo rytmické a taneční druh aktivit (13,1 %) a zbytek respondentů, tedy konkrétně 6, provádí organizovaně sportovní aktivity v přírodě (6,6 %), sportovní aktivity ve vodě (1,6 %) a bojové umění (1,6 %).

Co se týče rozsahu provádění organizovaných sportovních aktivit, resp. kolik hodin týdně mu studenti věnují, z výzkumu vyplývají následující údaje:

° 1 hodina týdně	47,5 % (29 respondentů)
° 2 hodiny týdně	24,6 % (15 respondentů)
° 3 hodiny týdně	14,8 % (9 respondentů)
° více jak 3 hodiny týdně	13,1 % (8 respondentů)

Neorganizovaná sportovní aktivita:

LETNÍ OBDOBÍ

Studenti volili druh sportovní aktivity a konkrétní sportovní aktivitu, kterou provádějí ve svém volném čase neorganizovaně, tzn. bez trenéra nebo jiného vedoucího. Z výzkumu vyplývá, že 58 z celkového počtu respondentů provádí neorganizovaně individuální sportovní aktivity (53,7 %), 29 studentů dává přednost sportovním aktivitám v přírodě (26,9 %), 16 respondentů označilo týmové sporty (14,8 %), 4 z dotazovaných studentů se ve svém volném čase věnují kondičním aktivitám (3,7 %) a jeden dotazovaný označil rytmickou a taneční aktivitu (0,9 %).

Konkrétní sportovní aktivity, kterým se respondenti věnují ve svém volném čase v létě:

Nejčastější prováděná aktivita ve volném čase respondentů je s 31 označeními cyklistika. Dále 23 studentů označilo plavání, 13 pěší turistiku, 10 beach/volejbal, 6 běh, po čtyřech označeních získalo posilování a jízda na in-line bruslích, 3 respondenti volí tenis a další 3 fotbal, dvakrát byl označen florbal a jezdeckví a po jednom získal tanec, lezení, basketbal, stolní tenis, bowling, aerobik a házená.

ZIMNÍ OBDOBÍ

V zimě celkem 18 respondentů označilo, že se nevěnují žádné sportovní aktivitě nebo je jejich sportovní činnost v tomto období zanedbatelná. Ti, kteří se v zimě sportem zabývají, tedy 90 dotázaných, 60 z nich volí nejčastěji individuální sporty (66,7 %). Další podíl na zimních sportovních aktivitách připadá s 14 označeními na sporty prováděné v přírodě (15,5 %), s 10 označeními na týmové sporty (10 %), s 6 označeními na kondiční aktivity (6,7 %) a jeden z respondentů v tomto období provádí neorganizovaně rytmičkou a taneční aktivitu (1,1 %).

Konkrétní sportovní aktivity, kterým se respondenti věnují ve svém volném čase v zimě:

Nejčastěji prováděnou aktivitou je s výrazným odstupem sjezdové lyžování. Označilo ho 38 respondentů. Další je plavání s 11 označeními a těsně za ním klasické lyžování s 10 označeními. Volejbal se objevil šestkrát, pěší turistika pětkrát, bruslení čtyřikrát a třikrát byl zmíněn snowboarding. Po dvou označeních získalo posilování, fotbal, florbal, spinning a po jednom potom squash, tenis, tanec, jezdeckví, běh.

Sportovní aktivity seřazené podle celkového počtu bodů:

INDIVIDUÁLNÍ SPORTOVNÍ AKTIVITY

Tab. 3: *Pořadí nejoblíbenějších individuálních aktivit studentů FP-HP*

POŘADÍ	SPORTOVNÍ AKTIVITA	POČET BODŮ
1.	Plavání	219
2.	Cyklistika	182
3.	Lyžování sjezdové	164
4.	Bowling	114
5.	Squash	110
6.	Tenis	99

7.	Atletika	73
8.	Snowboard	66
9.	Badminton	55
10.	Stolní tenis	53
11.	Lyžování běžecké	51
12.	Bruslení	46
13.	Kanoistika, veslování	37
14.	Golf	34
15.	Sportovní gymnastika	25
16.	Kombinované sporty	11
17.	Střelba, lukostřelba	5

TÝMOVÉ SPORTOVNÍ AKTIVITY

Tab. 4: *Pořadí nejoblíbenějších týmových aktivit studentů FP-HP*

POŘADÍ	SPORTOVNÍ AKTIVITA	POČET BODŮ
1.	Volejbal	286
2.	Baseball, softball	171
3.	Florbal	160
4.	Házená	115
5.	Fotbal	109
6.	Frisbee	108
7.	Basketbal	107
8.	Lední hokej	79
9.	Vodní pólo	45
10.	Curling	33
11.	Ragby	30
12.-13.	Lakros	28
12.-13.	Nohejbal	28
14.	Americký fotbal	19

KONDIČNÍ SPORTOVNÍ AKTIVITY

Tab. 5: Pořadí nejoblíbenějších kondičních aktivit studentů FP-HP

POŘADÍ	SPORTOVNÍ AKTIVITA	POČET BODŮ
1.	Posilovací cvičení	189
2.	Jóga	184
3.	Spinning	170
4.-5.	Běh	146
4.-5.	Sportovní aerobic	146
6.	Zdravotní cvičení	113
7.	Kondiční chůze	102
8.	Bodystyling	92
9.	Taebo (box aerobik)	84
10.	Tai-Chi	83
11.	Kulturistika	6

SPORTOVNÍ AKTIVITY VE VODĚ

Tab. 6: Pořadí nejoblíbenějších sportovních aktivit ve vodě studentů FP-HP

POŘADÍ	SPORTOVNÍ AKTIVITA	POČET BODŮ
1.	Cvičení ve vodě	313
2.	Zdravotní plavání	307
3.	Plavání s ploutvemi	297
4.	Skoky do vody	211
5.	Synchronizované plavání	180

SPORTOVNÍ AKTIVITY V PŘÍRODĚ

Tab. 7: Pořadí nejoblíbenějších sportovních aktivit v přírodě studentů FP-HP

POŘADÍ	SPORTOVNÍ AKTIVITA	POČET BODŮ
1.	Cykloturistika	207
2.	Pěší turistika	162
3.	Lyžování sjezdové	139
4.	Plavání	123
5.	Jezdectví	109
6.	Bruslení (in-line)	108

7.	Lezení	81
8.	Snowboarding	71
9.	Lodní aktivity	64
10.	Lyžování běžecké	60
11.	Lanové aktivity	42
12.	Golf	41
13.	Parašutismus	38
14.	Boardové sporty (skateboard)	26
15.	Létání	17
16.	Motorismus	14
17.	Orientační aktivity	6

BOJOVÁ UMĚNÍ

Tab. 8: *Pořadí nejoblíbenějších aktivit v oblasti bojových umění studentů FP-HP*

POŘADÍ	SPORTOVNÍ AKTIVITA	POČET BODŮ
1.	Kick-box	218
2.	Taekwon-Do	167
3.	Karate	148
4.	Aikido	143
5.	Judo	142
6.	Kung-Fu	120
7.	Box	77
8.	Musado	43
9.	Zápas	14

RYTMICKÉ A TANEČNÍ AKTIVITY

Tab. 9: *Pořadí nejoblíbenějších rytmických a tanečních aktivit studentů FP-HP*

POŘADÍ	SPORTOVNÍ AKTIVITA	POČET BODŮ
1.	Latinsko-americké tance	277
2.	Moderní tance	228
3.	Standardní tance	174
4.	Rock'n'roll	118
5.-6.	Orientální tance	112

5.-6.	Taneční aerobik	112
7.	Bojové tance (capoeira)	97
8.	Lidové tance	72
9.	Moderní gymnastika	66
10.	Balet, výrazový tanec	64

SPORTOVNÍ AKTIVITY - SOUHRNNĚ

Tab. 10: Seřazení druhů sportovních aktivit podle počtu bodů

POŘADÍ	SPORTOVNÍ AKTIVITA	POČET BODŮ
1.	Sportovní aktivity v přírodě	288
2.	Individuální sporty	280
3.	Týmové sporty	264
4.	Rytmické a taneční aktivity	188
5.	Kondiční sporty	179
6.	Sportovní aktivity ve vodě	102
7.	Bojová umění	44

ABSOLUTNĚ NEJOBLÍBENĚJŠÍ AKTIVITA

Tab. 11: Pořadí absolutně nejoblíbenějších sportovních aktivit

Sportovní aktivita	počet respondentů
cykloturistika	17
sjezdové lyžování	16
plavání, tanec	9
volejbal, pěší turistika	8
florbal	7
jezdectví	6
aerobik	4
fotbal, snowboarding	3
stolní tenis, lezení	2
házená, pilates, in-line, tenis, parašutismus, aqua aerobik, bowling, spinning	1

8.3 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ

Shrnutí výsledků první části dotazníku:

Z výzkumu je zřejmé, že si většina studentů uvědomuje význam sportovních aktivit v jejich životě. Nadpoloviční většina také dává přednost organizovaným sportovním aktivitám, což svědčí o tom, že studenti opravdu mají zájem věnovat se pohybovým aktivitám a hlavně provádět je správně. Trochu kritické období se jeví období zimní, kdy 16,7 % dotázaných přiznalo, že se sportovním aktivitám nevěnují. Zajímavým poznatkem také je, že v případě neorganizovaných aktivit dotazovaní studenti výrazně preferují individuální sporty, zatímco v rámci organizovaných sportovních aktivit volí spíše sporty týmové a individuální jsou až na třetím místě za kondičními aktivitami.

Shrnutí výsledků druhé části dotazníku:

Pro vyhodnocení je důležité zmínit, že někteří dotazovaní studenti nevyužili plně všech bodů, které mohli mezi sportovní aktivity rozdělit. Označili tak například jen jeden sport z dané skupiny nebo dokonce žádný. Absolutně nejoblíbenější aktivitu vyplnilo jen 103 respondentů. Zbýlých 5 dotazovaných studentů nejoblíbenější aktivitu nemají. Oblastí bojových umění se nezabývalo 16 respondentů. Důvodem byla většinou nezkušenost s tímto druhem sportu.

Výsledky výzkumu nejsou příliš překvapivé. Na prvních příčkách ve svých skupinách se objevuje oblíbená cykloturistika, sjezdové lyžování a plavání. Významné postavení má i pěší turistika. To dokazuje, že studenti volí raději sporty, které dobře znají, provádějí, než aby vyzkoušeli některou z netradičních aktivit. V nabídce měli například lakros, curling, rugby, střelbu, plachtění. Nečekaným výsledkem může být snad jen umístění baseballu/softballu, který se dostal na druhé místo ve skupině týmových sportovních aktivit před jinými, známějšími sporty jako například fotbal nebo basketbal, který se dokonce nedostal ani do první pětice. Dalším významným poznatkem je preference sportovních aktivit prováděných v přírodě, kam spadá i výše zmíněná cykloturistika, sjezdové lyžování a pěší turistika.

9. PROJEKT ZAČLENĚNÍ TV DO STUDIJNÍCH OSNOV NESPORTOVNÍCH OBORŮ FAKULTY PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÉ

9.1 CÍLE PROJEKTU

Projekt je odvozen především od výsledků druhých částí dotazníků. Vycházím zde tedy z preferencí pohybových aktivit studentů Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické, popřípadě jaké sporty by rádi vyzkoušeli. Úkolem projektu je nejen pracovat s výsledky výzkumu, ale také porovnat výsledky s možnostmi Katedry tělesné výchovy. Systém začlenění TV do studijních osnov jsem vytvořila stejný pro všechny cílové obory.

9.2 PLÁN ZAČLENĚNÍ TV DO STUDIJNÍCH OSNOV

9.2.1 VÝCVIKOVÉ KURZY

Velký úspěch měly ve výzkumu sportovní aktivity prováděné v přírodě. Proto se domnívám, že nabídka výcvikových kurzů je více než žádoucí.

Kurzy jsem tradičně rozdělila na letní a zimní. Letní období přináší více možností sportovního vyžití obzvláště pro nelyžaře. Tato preference letních sportovních aktivit před zimními vyplývá i z výzkumu. Respondenti na otázku nejoblíbenější neorganizované aktivity v zimě označili v největším počtu sjezdové lyžování. Ostatní sportovní aktivity, které byly nabízeny v této skupině, získali podstatně méně bodů, resp. počet ohodnocení. Navíc 18 studentů přiznalo, že v zimním období neprovádí žádnou aktivitu.

Návrh nabídky výcvikových kurzů vyplývající z výzkumu:

Letní kurzy: ° cykloturistika,
                  ° pěší turistika

Zimní kurz: ° sjezdové lyžování

Studenti budou povinně absolvovat minimálně dva kurzy, které si zvolí.

Zajímavé pro studenty by jistě mohly být i kombinované výcvikové kurzy. Například spojení sportů jako je plavání, in-line, cykloturistika nebo pěší turistika, by mělo u studentů nemalý úspěch. Vhodné by bylo určit hlavní sportovní aktivitu a pobyt na kurzu zpříjemnit a obměnit aktivitami jinými. V tomto případě se jako nejvhodnější hlavní sport, na kterém bude kurz založen, jeví cykloturistika. Ostatními aktivitami můžeme obohatit program, s čímž ovšem souvisí vhodný výběr lokality.

9.2.2 VÍKENDOVÁ VÝUKA

Z výzkumu vyplývá, že studenti dávají přednost týmovým sportům, co se týče organizované sportovní aktivity. Protože jsem v programu výcvikových kurzů pracovala s individuálními sporty prováděnými v přírodě, je do víkendové výuky vhodné zapojit právě týmové aktivity a kondiční aktivity, které studenti ohodnotili druhým umístěním ve skupině organizovaných aktivit.

Návrh nabídky víkendových sportovních výuk vyplývajících z výzkumu:

Zimní semestr:

- ° bruslení - výuka bruslařské techniky na ledě
- ° kondiční aktivity - první den zaměřen na posilovací cvičení (v posilovně, ukázka správného a efektivního cvičení na strojích, jak posilovat konkrétní svalové skupiny)

- druhý den si studenti vyzkouší kompenzaci svalových dispozic cvičením v rámci zdravotní tělesné výchovy a ve druhé části nedělní výuky získají základy jógy

- ° bowling - získání základních dovedností, konečný turnaj

Letní semestr:

- ° týmové sporty - spojení dvou týmových sportů: volejbal + baseball, basketbal + házená, volejbal + florbal

- variantou může být i spojení více sportů, ale z časové náročnosti by bylo lepší sporty uspořádat například do jednoho výcvikového kurzu

- ° kondiční aktivity - opět spojení posilovacích cvičení se zdravotní

tělesnou výchovou a jógou

- taneční aktivity - latinsko-americký tanec, moderní a standardní

9.2.3 BLOKOVÁ VÝUKA

V této formě výuky by měly převažovat sporty týmové a kondiční. Důvodem je již výše zmíněný fakt, že respondenti individuální sporty preferují především v neorganizované formě, tzn. bez trenéra nebo vedoucího a ve svém volném čase.

Co se týče rozložení TV do jednotlivých bloků, sportovní aktivity by měly být provozovány spíše v odpoledních blocích, aby kompenzace za bloky prosezené ve škole. V dopoledních blocích bych doporučovala jen týmové sporty, které mohou studenty pozitivně naladit na celý den a dodat energii. Rozhodně se do dopoledních bloků nehodí kondiční aktivity.

Návrh nabídky TV v blocích:

- plavání
- squash
- volejbal
- florbal
- házená
- baseball/softball
- fotbal
- jóga
- posilovací cvičení
- moderní tance

9.3 MOŽNOSTI KTV Z HLEDISKA NABÍDKY TV

Katedra tělesné výchovy nabízí studentům Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické širokou škálu sportovních aktivit jak skrze výcvikové kurzy, tak i prostřednictvím prodloužených víkendů a blokove výuky. KTV poskytuje studentům sportovní aktivity od tradičních sportů jako volejbal, basketbal, plavání, turistika, fotbal přes stále atraktivnější sporty jako tenis, squash, lezení až po netradiční sporty jakým je například baseball. Jednotlivé aktivity vedou většinou zkušení pracovníci a můžeme tedy říci, že úroveň výuky tělesné výchovy je poměrně vysoká.

Prostorové zabezpečení sportovních aktivit je také na vysoké úrovni. Sportoviště se nachází především v blízkosti kolejí a jejich kapacita sahá do tisíců. Většina prostor je součástí areálu KTV. Jsou zde dvě haly, používané převážně pro týmové sporty, zrcadlový sál se spinningovými koly a jiným příslušenstvím a plně vybavená posilovna. Vzhled sportovních prostor je znázorněn v příloze č.2. KTV používá k výuce TV i sportoviště, které nemá ve svém vlastnictví, například plavecký bazén.

9.4 POROVNÁNÍ PROJEKTU S MOŽNOSTMI KTV

Katedra tělesné výchovy je v dnešní době schopna poskytnout studentům všechny sportovní aktivity uvedené v projektu, kromě výuky bowlingu, tanečních aktivit a házené. Omezená je nabídka pěší turistiky, kdy katedra nabízí jen formu vysokohorskou.

Ačkoliv KTV studentům nabízí předmět baseball/softball, vzhledem k velkému zájmu studentů o tuto aktivitu vyplývající z výzkumu, by bylo vhodné nabídku rozšířit. Ostatní aktivity, které KTV nyní poskytuje jsou dle mého názoru v dostačujícím rozsahu.

Kombinované kurzy a víkendové výuky si v současnosti studenti zvolit nemohou, neboť je KTV nenabízí. Katedra tedy poskytuje pouze výcvikové kurzy zaměřené na jednu sportovní aktivitu, například Kurz cykloturistiky, sjezdového lyžování nebo již zmíněné vysokohorské turistiky. Domnívám se, že spojení několika sportů by zvýšilo zájem studentů se těchto kurzů účastnit. To samé platí i pro víkendovou výuku tělesné výchovy. V této formě mají dnes studenti možnost volit například Sportovní masáž.

Jak jsem uvedla, studenti ve svých osnovách nemají taneční aktivity. Zapojení těchto aktivit do struktury výuky TV, by bez pochyby přispělo ke zvýšení poměru sportů pro ženy a dívky. Většina studentek nevyhledává silové sporty a nabídky týmových sportů jsou v převážné většině atraktivnější pro muže.

9.5 DOPORUČENÍ PRO KTV

Na základě provedeného výzkumu, vytvoření plánu začlenění tělesné výchovy do studijních osnov a následně porovnání s aktuálním stavem a možnostmi KTV jsem vytvořila seznam doporučení pro Katedru tělesné výchovy, jak zkvalitnit nabídku TV na Fakultě přírodovědně-humanitní a pedagogické.

Seznam doporučení pro KTV:

- vytvoření kurzu pěší turistiky pro méně fyzicky zdatné studenty
- rozšíření nabídky baseballu a softballu
- rozšíření nabídky TV o taneční aktivity, hlavně moderní tance, popřípadě tance standardní a latinsko-americké
- zvážení možnosti nabídky kombinovaných výcvikových kurzů
- popřípadě začlenit do nabídky házenou, bowling a jezdeckví

9.6 ZHODNOCENÍ PROJEKTU

Projekt ukazuje, že se nabídka sportů KTV a požadavky studentů příliš neliší. Studenti dávají ve školní TV přednost tradičním týmovým sportům jako je například volejbal nebo fotbal. Tyto sporty KTV studentům nabízí. KTV by měla ale poskytovat více sportů atraktivnějších pro dívky, rozšířit nabídku baseballu/softballu a pokusit se začlenit sporty, které dosud nenabízí, ale studenti by je rádi viděli ve studijních osnovách. Jde především o jezdeckví, házenou, bowling a tanec.

Projekt vyplývá z výsledků provedeného výzkumu na Fakultě přírodovědně-humanitní a pedagogické mezi studenty nesportovních oborů. Vzhledem k poměru cílových studentů a respondentů, kteří se výzkumu účastnili, není možné tento projekt považovat za dogma. Jde tedy spíše o jakýsi „odrazový můstek“ pro Katedru tělesné výchovy na TUL. Projekt se zaměřuje na sportovní aktivity, které získaly ve výzkumu nejvíce bodů a pokusila jsem se zde

o několik námětů k možným kombinacím daných sportů. Kromě názorných příkladů aktivit, které by měla KTV nabízet, posloužil tento projekt v určité míře i k většímu zájmu některých studentů o sport. Studenti při vyplňování dotazníků byli nuceni se zamýšlet nad tím, jak velkou roli hraje pohyb v jejich životech.

10. ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zjistit preference pohybových aktivit studentů Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické nesportovních oborů. A následně tyto poznatky aplikovat projektu, zabývajícím se nabídkou sportů ze strany KTV.

Z provedeného šetření vyplynulo mnoho zajímavých poznatků o významu pohybových aktivit v životech studentů. Většina z nich si je vědoma tím, že sport může pozitivně ovlivnit jejich zdraví. Do bakalářské práce byl též zahrnut projekt začlenění TV do studijních osnov a následné porovnání projektu s možnostmi KTV. Projekt má tedy pro KTV doporučující charakter. Výzkum měl celkově také přispět k většímu vlivu studentů na nabídku TV a tím i k jejich většímu zájmu tyto aktivity provádět.

Doufám, že bakalářská práce pomůže KTV přiblížit se zájmům studentů a vytvářet pro ně atraktivnější nabídky sportovních předmětů.

11. LITERATURA

1. ČECHÁK, M. *Formuláře G pro neoborovou tělesnou výchovu ve společném základu*. (online). 2009, (cit. 15.4.2009). Dostupné na internetu: <http://www.ktv.zcu.cz/index1.php?page=pages/akredit/ostat.html>
2. ČECHÁK, V., LINHART, J. *Sociologie sportu*. Olympia. Praha 1986.
3. ČESKÁ ASOCIACE UNIVERZITNÍHO SPORTU. *Historie ČAUS*. (online). 2006, (cit. 12.2.2009). Dostupné na internetu: <http://www.caus.cz/caus/historie>
4. HAVLÍČEK, V. *ČVUT 2008*. (online prezentace). 2008, (cit. 15.4.2009). Dostupné na internetu: <http://multimedia.cvut.cz/public/cvut2008>
5. KOPÁČKOVÁ, A. *Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická - Informace o fakultě a studiu 2008/2009*. Technická univerzita v Liberci, 2008.
6. KOSÍK, M. *Odborná spolupráce KTVS s fakultami VŠB-TUO*. (online). 2004, (cit. 13.3.2009). Dostupné na internetu: <http://ktvs.vsb.cz/index.php?cat=1>
7. KÖSSL, J., KRÁTKÝ, F., MAREK, J. *Dějiny tělesné výchovy II*. Olympia. Praha 1986.
8. MACÁK, I., HOŠEK, V. *Psychologie tělesné výchovy a sportu*. Praha SPN 1989.
9. MINÁŘ, J. *Srovnání podmínek pro TV a sport studentů na vybraných univerzitách v ČR*. (bakalářská práce). Liberec, 2007. Technická univerzita v Liberci. Fakulta pedagogická. Vedoucí práce PaedDr. Jindřich Martinec.
10. NOVOTNÝ, J. *Ekonomika sportu*. ISV. Praha 2000. ISBN 80-85866-68-4
11. PEKAŘ, R. *Pokyny pro zápis povinné a volitelné TV*. (online). 2009, (cit. 11.3.2009). Dostupné na internetu: <http://www.utvs.cvut.cz/vyuka.html>
12. REITMAYER, L. *Dějiny školní tělesné výchovy v českých zemích*. SPN. Praha 1972.

13. RUMAN, M. *Sport na VŠ.* (online). 2003, (cit. 2.4.2009). Dostupné na internetu: <http://www.vysokeskoly.cz/system/index.php?clanek=2040&id=78>
14. SOKOLÍK, I. *Krátké představení VŠB - TU Ostrava.* (online). 2006, (cit. 15.4.2009). Dostupné na internetu: http://www1.vsb.cz/video/OSTRAVA_VSB-TUO_2006.mpg
15. SVOBODA, B. *Pedagogika sportu.* Karolinum. Univerzita Karlova v Praze 2008. ISBN 978-80-246-1358-1
16. VELÍŠEK, J. *Informace o projektu Vysokoškolský sport.* (online). 2004, (cit. 15.3.2009). Dostupné na internetu: <http://www.vysokoskolskysport.cz/o-projektu>
17. ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA. *Historie.* (online). 2009, (cit. 14.4.2009). Dostupné na internetu: <http://www.zcu.cz/zcu/uvod/historie>.

DOTAZNÍK SPORTOVNÍCH PREFERENCÍ

Uved'te účast v pravidelně prováděné a organizované sportovní aktivitě (tj. pod vedením učitele nebo trenéra) během týdne ve volném čase v posledních 12 měsících - mimo prázdniny a dovolenou.

Provádím organizovanou sportovní aktivitu (Ano/Ne):

Druh sportovní aktivity (zvýrazněte): Individuální sporty/ Týmové sp./ Kondiční sp./ Sport. aktivity v přírodě/ Sport. aktivity ve vodě/ Bojová umění/ Rytmické a taneční aktivity

Sportovní aktivita:

Hodin za týden:

Uved'te nejčastěji prováděnou neorganizovanou sportovní aktivitu ve volném čase v posledních 12 měsících - letní období:

Druh sportovní aktivity (zvýrazněte): Individuální sporty/ Týmové sp./ Kondiční sp./ Sport. aktivity v přírodě/ Sport. aktivity ve vodě/ Bojová umění/ Rytmické a taneční aktiv

Sportovní aktivita:

Uved'te nejčastěji prováděnou neorganizovanou sportovní aktivitu ve volném čase v posledních 12 měsících - zimní období:

Druh sportovní aktivity (zvýrazněte): Individuální sporty/ Týmové sp./ Kondiční sp./ Sport. aktivity v přírodě/ Sport. aktivity ve vodě/ Bojová umění/ Rytmické a taneční aktiv

Sportovní aktivita:

Zvolte 5 nejoblíbenějších aktivit v dané skupině, kterým byste se rádi věnovali. Na první místo uved'te nejoblíbenější aktivitu, na druhé druhou nejoblíbenější, atd...(očísľujte)

Individuální sporty	
Atletika (běžecké aktivity)	
Badminton	
Bowling (kuželky, kulečnickové sporty, petangue)	
Bruslení (krasobruslení, rychlobruslení)	
Cyklistika (rychlostní, terénní, sálová)	
Golf (minigolf)	
Kanoistika, veslování	
Kombinované sporty (triatlon, moderní pětiboj)	
Lyžování běžecké (biatlon, severská kombinace)	
Lyžování sjezdové (alpské, akrobatické, rychlostní)	
Plavání	
Snowboarding	

Sportovní gymnastika
Squash (ricochet, racquetball)
Stolní tenis
Střelba, lukostřelba
Tenis (soft tenis)

Zvolte 5 nejoblíbenějších aktivit v dané skupině, kterým byste se rádi věnovali. Na první místo uveďte nejoblíbenější aktivitu, na druhé druhou nejoblíbenější, atd...(očísľujte)

Týmové sporty	
Americký fotbal	
Baseball, softball (další páčkové hry)	
Basketbal	
Curling	
Florbal (pozemní hokej, hokejbal)	
Fotbal (futsal)	
Frisbee	
Házená (vybíjená)	
Lakros	
Lední hokej (in-line)	
Nohejbal	
Ragby	
Vodní pólo („vodní verze“ ostatních sportů)	
Volejbal (beach, přehazovaná)	

Zvolte 5 nejoblíbenějších aktivit v dané skupině, kterým byste se rádi věnovali. Na první místo uveďte nejoblíbenější aktivitu, na druhé druhou nejoblíbenější, atd...(očísľujte)

Kondiční aktivity	
Běh (jogging)	
Bodystyling	
Jóga	
Kondiční chůze (nordic walking)	
Kulturistika	
Posilovací cvičení	
Spinning	
Sportovní aerobik	
Taebo (box aerobik)	
Tai-Chi	
Zdravotní cvičení	

Zvolte 5 nejoblíbenějších aktivit v dané skupině, kterým byste se rádi věnovali. Na první místo uveďte nejoblíbenější aktivitu, na druhé druhou nejoblíbenější, atd...(očísľujte)

Sportovní aktivity ve vodě
Cvičení ve vodě (aquagymnastika, aqua aerobik)
Plavání s ploutvemi (potápění)
Skoky do vody
Synchronizované plavání
Zdravotní plavání (koupání)

Zvolte 5 nejoblíbenějších aktivit v dané skupině, kterým byste se rádi věnovali. Na první místo uveďte nejoblíbenější aktivitu, na druhé druhou nejoblíbenější, atd...(očísľujte)

Sportovní aktivity v přírodě
Boardové sporty (skateboard, surfing, kiting)
Bruslení (in-line, kolečkové)
Cykloturistika
Golf
Jezdectví
Lanové aktivity
Létání, plachtění, rogalo
Lezení (horolezectví, bouldering, umělá stěna)
Lodní aktivity (rafting, kajak, kanoe, jachting)
Lyžování běžecké
Lyžování sjezdové, skialpinismus
Motorismus, skiering, vodní motorismus
Orientační aktivity (radiové, lyžařské)
Parašutismus (paragliding, skydiving, airboarding)
Pěší turistika, chůze na sněžnicích, tramping
Plavání, koupání, vodní atrakce, skákání do vody
Snowboarding

Zvolte 5 nejoblíbenějších aktivit v dané skupině, kterým byste se rádi věnovali. Na první místo uveďte nejoblíbenější aktivitu, na druhé druhou nejoblíbenější, atd...(očísľujte)

Bojová umění
Aikido
Box
Judo
Karate
Kick-box (thai-box)
Kung-Fu

Musado
Taekwon-Do
Zápas (sumo)

Zvolte 5 nejoblíbenějších aktivit v dané skupině, kterým byste se rádi věnovali. Na první místo uveďte nejoblíbenější aktivitu, na druhé druhou nejoblíbenější, atd...(očísľujte)

Rytmické a taneční aktivity	
Balet, výrazový tanec	
Bojové tance (capoeira)	
Latinsko-americké tance	
Lidové tance (country)	
Moderní gymnastika	
Moderní tance (break dance, disko, hip-hop)	
Orientální tance (břišní tanec)	
Rock'n'roll	
Standardní tance	
Taneční aerobik	

Zvolte 5 nejoblíbenějších typů aktivit, kterým byste se rádi věnovali. Na první místo uveďte nejoblíbenější typ aktivit, na druhé druhý nejoblíbenější, atd...(očísľujte)

Sportovní aktivity - souhrnně	
Individuální sporty	
Týmové sporty	
Kondiční aktivity	
Sportovní aktivity ve vodě	
Sportovní aktivity v přírodě	
Bojová umění	
Rytmické a taneční aktivity	

Vyberte svoji absolutně nejoblíbenější aktivitu.

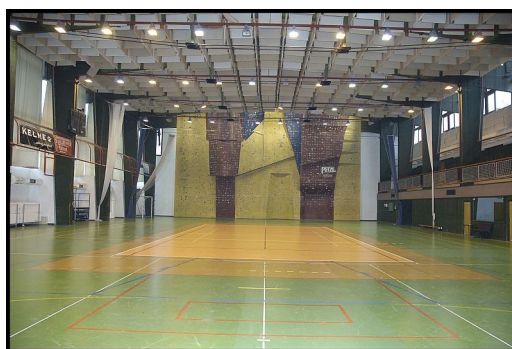
Sportovní aktivita:

Příloha č. 2

VYBRANÉ SPORTOVNÍ PROSTORY NA TUL

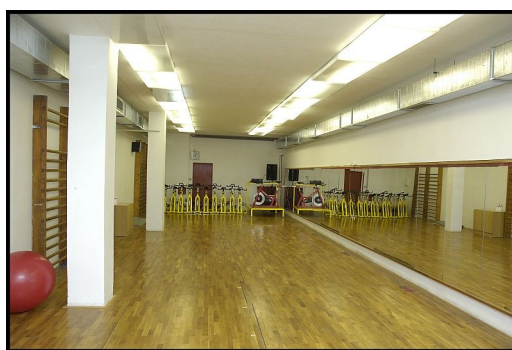
Horní tělocvična

Dolní tělocvična

Posilovna

Zrcadlový sál